Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies

ISSN 2519–2701 print
ISSN 2518–1327 online

doi: 10.15421/nvlvet8611
<http://nvlvet.com.ua/>

UDC 637.5(4)

Perspectives of meat production in EU countries

R.M. Muniv

Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv, Ukraine

Article info

Received 23.01.2018
Received in revised form
20.02.2018
Accepted 24.02.2018

Stepan Gzhytskyi National
University of Veterinary Medicine
and Biotechnologies Lviv,
Pekarska Str., 50, Lviv, 79010,
Ukraine.
Tel.: +38-067-370-43-92
E-mail: muniv@ukr.net

Muniv, R.M. (2018). Perspectives of meat production in EU countries. Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies. 20(86), 57–61. doi: 10.15421/nvlvet8611

Meat products are an important element of the diet of most European consumers. The most common types of meat consumed in the European Union (EU) are beef and veal, pork, poultry (from which chicken and turkey are the most common), as well as young lamb. Moderate growth of meat production is forecast in the EU countries, which in 2030 will attain 47.5 million tons, that on 0.5% anymore by comparison to 2017 year. An increase will take place, above all things, due to the increase of volumes of poultry meat («plus» 4.6% by comparison to 2017), a small increase is expected on pork («plus» 0.4%). The production of beef will reduce on 7.4%. Basic pre-condition to the increase of production of meat in the EU countries of the expected increase of volumes of his export which will be stipulated world tendencies to growth demand on meat products. During the next 14 years EU plans to grow the volumes of meat export almost on 9% to 4.7 million tons, and it will remain net exporters. Thus, if both pork and poultry meat a general export will exceed an import substantially, balance on a beef is expected negative, and the volumes of its import to EU for indicated period will grow on 22%. In the EU, beef production continues to decrease slightly. The general decline was less than 1%, which is due to the conservation of animals in order to increase the size of the dairy herd, as a result of an increase in milk quotas. The EU has a high degree of self-sufficiency in relation to pork and therefore imports little. Import quotas are not used, because the import of some licensed countries does not meet veterinary standards. Thus, imports are effectively prohibited, although tariff quotas would be favorable. The EU does not interfere in the domestic pork market, nor does it play a leading role and export subsidies. The poultry meat is represented by a very diverse group of meat varieties from chickens, turkeys, geese, ducks to cataracts. The production of chicken meat accounts for 70% of the total poultry production in the EU, while the production of turkey meat is 20%. The remaining 10% are distributed among other poultry in the EU. Internal consumption of meat in European Union by the populations beginning from 2018 year will have a tendency to the unimportant (within the limits of 1%) decrease. In 2030 an index of meat consumption per inhabitant in EU will be at high level and will make 85.3 kg per person in for slaughter weight. In the pattern of consumption in the nearest decades, as well as today, will championship be kept after pork (almost 48%), farther poultry meat (32%), beef (18%) and other kinds (2%). For the European experts forecast, during 2017–2030 price tendencies on the world and European markets of meat will look thus: on a beef – costs of EU-28 will decline on 1%; is a world price a decline on 19%; on the pork – costs of EU-28 a decline is on 5%; global price a decline on 4%; on a poultry meat are costs of EU-28 a decline is on 4% and global price will increase on 15%.

Key words: EU countries, meat, veal, pork, poultry meat.

Перспективи виробництва м'яса в країнах ЄС

Р.М. Минів

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького,
м. Львів, Україна

М'ясні продукти є важливим елементом харчового раціону більшості європейських споживачів. Найбільш поширеними видами м'яса, які споживаються в Європейському Союзі (ЄС), є яловичина та телятина, свинина, м'ясо птиці (з якого курятина та індицина є найпоширенішими), а також молода баранина. Прогнозується помірне зростання виробництва м'яса в країнах ЄС, яке у 2030 році досягне 47,5 млн. тонн що на 0,5% більше порівняно з 2017 роком. Нарощування відбуватиметься насамперед за раху-

нок приросту обсягів м'яса птиці («плюс» 4,6% порівняно з 2017 роком), невелике збільшення очікується і по свинині («плюс» 0,4%). Виробництво яловичини знизиться на 7,4%. Основною передумовою до нарощування виробництва м'яса в країнах ЄС є очікуване збільшення обсягів його експорту, що обумовлюватиметься загальносвітовими тенденціями до зростання попиту на м'ясопродукти. За наступні 14 років ЄС планує наростити обсяги м'ясного експорту майже на 9% до 4,7 млн тонн та залишатиметься неттоекспортером м'яса. При цьому, якщо зі свинини та м'яса птиці загальний експорт суттєво перевищуватиме імпорт, то сальдо з яловичини очікується негативним, а обсяги її ввезення до ЄС за вказаний період зростуть на 22%. В країнах ЄС виробництво яловичини продовжує незначно знижуватись. Загальне його зниження склало менше ніж 1%, що зумовлюється збереженням тварин для збільшення розміру молочного стада, як результат збільшення молочних квот. ЄС має високий ступінь самодостатності щодо свинини і тому мало імпортує. Імпортні квоти не використовуються, тому що імпорт деяких ліцензованих країн не відповідає ветеринарним стандартам. Таким чином, імпорт ефективно забороняється, хоча тарифні квоти були б сприятливими. ЄС не втручається у внутрішній ринок свинини, а також не відіграють головної ролі її експортні субсидії. М'ясо птиці представлено дуже різноманітною групою м'ясних різновидів – від курчат, індичок, гусей, качок до цесарок. Виробництво курячого м'яса складає 70% загального виробництва м'яса птиці в ЄС, а виробництво індичого м'яса – 20%. Ті 10%, що залишилися, розподіляються між іншими видами м'яса птиці в ЄС. Внутрішнє споживання м'яса населенням країн Євросоюзу, починаючи з 2018 року, матиме тенденцію до несуттєвого (у межах 1%) зниження. У 2030 році показник середньодушового споживання м'яса європейцями буде на високому рівні і складе 85,3 кг на особу в забійній вазі. У структурі споживання в найближчі десятиліття, як і сьогодні, першість зберігатиметься за свининою (майже 48%), далі – м'ясо птиці (32%), яловичина (18%) та інші види (2%). За прогнозами європейських експертів, упродовж 2017–2030 років цінові тенденції на світовому та європейському ринках м'яса виглядатимуть таким чином: на яловичину – ціни ЄС – зниження на 1%; світова ціна – зниження на 19%, на свинину – ціни ЄС – зниження на 5%; світова ціна – зниження на 4%, на м'ясо птиці – ціни ЄС – зниження на 4%; світова ціна – ріст на 15%.

Ключові слова: країни ЄС, м'ясо, телятина, свинина, м'ясо птиці.

Вступ

М'ясні продукти є важливим елементом харчового раціону більшості європейських споживачів. Найбільш поширеними видами м'яса, які споживаються в Європейському Союзі (ЄС), є яловичина та телятина, свинина, м'ясо птиці (з якого курятина та індичина є найпоширенішими), а також молода баранина. До того ж, у цій ніші існують різні інші ринки, наприклад дичини (Khess et al., 2009).

Для кожної виробничої галузі у тваринництві Спільна Сільськогосподарська Політика (ССП) ЄС має окремий підхід щодо захисту виробників та споживачів. Традиційно в ЄС існував потужний захист ринку для виробників яловичини та баранини, але слабкий для виробників свинини та м'яса птиці.

Протягом тривалого періоду м'ясна галузь була однією з найважливіших у сільському господарстві країн ЄС. Половина усіх ферм ЄС тримають велику рогату худобу ВРХ. Деякі з 90% фермерів, що тримають жуйних тварин (ВРХ, овець та кіз), є спеціалізованими виробниками у тваринництві. Також м'ясні продукти завжди були серед тих категорій світових сільськогосподарського та харчового виробництва, що показували найшвидше зростання.

Традиційно м'ясо є основним джерелом протеїну та складає важливу частину європейського дієтичного харчування. Таким чином, політика ЄС в галузі м'ясного виробництва та особливо з урахуванням режиму ССП розроблена для заохочення виробництва безпечних, поживних та доступних м'ясних продуктів.

У теперішній час велика кількість тварин в ЄС утримується у закритих приміщеннях та/чи годується готовим кормом. Виробництво білого м'яса (свинини та птиці) поступово переміщується до закритих підприємств, хоча ведення господарства на відкритому повітрі останнім часом поступово збільшується – особливо у вигляді екологічних фермерських господарств. Корми готується з вирощених чи придбаних інгредієнтів, в основному на зерновій основі, чи купу-

ється у вигляді готових «складених» кормових сумішей.

Матеріал і методи досліджень

Сьогодні виробництво і переробка м'яса становлять одну з найважливіших галузей сучасного світового агробізнесу. Велика частка доданої вартості, що отримується у сільському господарстві країн ЄС, припадає на м'ясо свиней, птиці, ВРХ, овець та дичини. Крім цього, велика частка витрат споживачів спрямовується на купівлю м'яса та м'ясопродуктів, і ця частка зростає разом зі зростанням доходів. Однак, з економічної точки зору, м'ясна галузь є не тільки важливою частиною пропозиції сільськогосподарської продукції, а також вона є способом утилізації пасовищних земель, які б у іншому випадку мали незначну цінність для харчового виробництва. Щобільше – м'ясне виробництво робить використання трудових ресурсів інтенсивнішим і таким чином потенційно сприяє розвитку робочої сили в сільськогосподарських підприємствах та сільських територіях. За останніми спостереженнями, в країнах ЄС помітна політична активність стосовно до м'ясного виробництва, що переходить від підтримки виробників до підтримки споживачів та захисту навколишнього середовища, яке відбувається шляхом жорсткого контролю якості вироблених усередині країни та імпортованих м'ясних продуктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження перспектив розвитку європейської економіки, а також міжнародних ринків знайшло своє відображення у працях таких науковців, як: С. Хесс, Б. Воґет, А.В. Кузнецова, Т.О. Осташко, Я.А. Жаліло, І.В. Лукинов та ін. Однак кон'юнктура глобального європейського економічного середовища перебуває під впливом багатьох факторів, тому спрогнозувати зміну та виробити певну стратегію господарської поведінки товаровиробників м'ясної продукції – надзвичайно багатогранне наукове завдання, виконання якого негайно потребує певних дослідницьких зусиль.

Результати та їх обговорення

Сучасні європейські споживачі потребують більшої кількості корисних продуктів та споживають їжу частіше, що не має впливу на галузь. Шляхом збільшення продуктового розвитку, що дозволяє посилити гнучкість на ринку та поліпшити чутливість, виробники намагаються оптимізувати своє зосередження на задоволенні потреб споживачів.

В ЄС, однак, впевненість споживачів у галузі в останні роки знизилася, оскільки велика кількість захворювань тварин, таких як губкоподібна енцефалопатія великої рогатої худоби (ГЕ ВРХ), хвороба ящуру, пташиний грип чи дуже гострий респіраторний синдром, мали демпінговий вплив на загальні м'ясні попит та ціни. Так, розвиток європейської м'ясної галузі характеризується змінами попиту, споживання та демографічними змінами щодо зосередженої уваги на пом'якшенні характеристик якості

продуктів, таких як безпечність тварин, «етичні продукти» та походження продукту.

Сьогодні політики, а також більшість учасників ринку усвідомлюють факт, що загрози здоров'ю тварин можуть потенційно дестабілізувати галузь та поставити її під тиск. Тобто для охорони здоров'я людей та тварин ЄС підтримує свою строгу законодавчу базу, високий рівень стандартів та політику для задоволення потреб споживачів щодо підвищення якості інформації, тимчасом як виробники намагаються покращити якість фермерського менеджменту та вертикальну інтеграцію повного виробничого ланцюга (*Perspektyvy...*).

На основі вищезазначених факторів та розрахунків прогнозується помірне зростання виробництва м'яса в країнах ЄС, яке у 2030 році досягне 47,5 млн тонн, що на 0,5% більше порівняно з 2017 роком (табл. 1).

Таблиця 1

Баланс м'яса в країнах ЄС у забійній вазі, тис. тонн

Показники	рік					
	2017	2018	2019	2020	2025	2030
Виробництво, всього	47255	47604	47475	47485	47433	47470
в т. ч. яловичина	8133	8094	7967	7892	7638	7534
свинина	23497	23715	23628	23640	23600	23590
м'ясо птиці	14669	14823	14909	14975	15204	15249
Споживання, всього	43921	44252	44320	44344	44270	44113
в т. ч. яловичина	7914	7899	7796	7725	7530	7484
свинина	20945	21100	21121	21119	21048	20869
м'ясо птиці	14013	14172	14298	14380	14547	14597
Імпорт, всього	1312	1408	1466	1518	1582	1608
в т. ч. яловичина	289	323	315	325	343	353
свинина	13	14	22	24	31	42
м'ясо птиці	831	867	925	960	994	995
Експорт, всього	4346	4447	4328	4359	4470	4723
в т. ч. яловичина	268	270	262	255	230	206
свинина	2559	2624	2508	2526	2564	2744
м'ясо птиці	1486	1518	1536	1555	1651	1747
Сальдо зовнішньої торгівлі	3034	3043	2852	2841	2889	3116
в т. ч. яловичина	-21	-53	-54	-70	-112	-147
свинина	2546	2509	2487	2501	2533	2702
м'ясо птиці	655	651	611	596	657	752

Джерело: розраховано за даними (*Perspektyvy...*)

Нарощування відбуватиметься насамперед за рахунок приросту обсягів м'яса птиці («плюс» 4,6% порівняно з 2017 роком), невелике збільшення очікується і по свинині («плюс» 0,4%). Натомість виробництво яловичини знизиться на 7,4%.

Основною передумовою до нарощування виробництва м'яса в країнах ЄС є очікуване збільшення обсягів його експорту, що обумовлюватиметься загальносвітовими тенденціями до зростання попиту на м'ясопродукти.

Зокрема, за наступні 14 років ЄС планує наростити обсяги м'ясного експорту майже на 9% до 4,7 млн тонн та залишатиметься неттоекспортером м'яса. При цьому, якщо зі свинини та м'яса птиці загальний експорт суттєво перевищуватиме імпорту, то сальдо з яловичини очікується негативним, а обсяги її ввезення до ЄС за вказаний період зростуть на 22%.

В країнах ЄС виробництво яловичини продовжує незначно знижуватись. Загальне його зниження складо менше ніж 1%, що зумовлюється збереженням тварин для збільшення розміру молочного стада, як результат збільшення молочних квот. Однак скорочення імпорتنних поставок з Бразилії має стати стимулом для галузі.

Свинина є найпоширенішим м'ясом, що споживається у світі. Воно забезпечує 38% денної норми споживання протеїну у світі, але споживання свинини дуже відрізняється від однієї території до іншої. Це незважаючи на релігійні обмеження споживання свинини та видатне становище виробництва яловичини на Заході.

ЄС має високий ступінь самодостатності щодо свинини і тому мало імпортує. Імпортні квоти не використовуються, тому що імпорту деяких ліцензованих

країн не відповідає ветеринарним стандартам. Таким чином, імпорт ефективно забороняється, хоча тарифні квоти були б сприятливими. ЄС не втручається у внутрішній ринок свинини, а також не відіграють головної ролі й експортні субсидії. Однак експорт з ЄС також є уразливим до санітарних та ветеринарних обмежень, що вводяться країнами-імпортерами.

М'ясо птиці представлено дуже різноманітною групою м'ясних різновидів – від курчат, індичок, гусей, качок до цесарок. Виробництво курячого м'яса складає 70% загального виробництва м'яса птиці в ЄС, а виробництво індичого м'яса – 20%. Ті 10%, що залишилися, розподіляються між іншими видами м'яса птиці в ЄС. Зазвичай виробництво м'яса птиці є вертикально інтегрованим, тобто за кожний період життєвого циклу птахів відповідає спеціалізована діяльність: пункти з вирощування та страхування поставляють птицю для операцій кормління.

Звідти спеціалізовані транспортні компанії поставляють птиць до боєнь. За винятком систем органічного виробництва, виробництво птиці в Європі є чисто внутрішньої діяльністю, зазвичай з високою концентрацією птиць у конкретному місці.

Таким чином, з точки зору громадянського суспільства, велика кількість справ щодо навколишнього середовища пов'язана з виробництвом м'яса птиці. У зв'язку із побоюванням очікуваних викидів від розпо-

всюдження діяльності, пов'язаної з виробництвом м'яса птиці, вже було багато випадків, коли місцеві мешканці протистояли розвитку птичих ферм, що наразі існують, на політичному рівні.

З іншого боку, сільськогосподарська політика ЄС наряду не втручається у ринки м'яса птиці шляхом підтримки цін або прямих платежів. Однак витрати на корми є вагомими для цієї галузі, 29 тому політика ЄС щодо зернових та олійних безумовно має великий вплив на галузь м'яса птиці

В основному птахівництво масово займаються чотири країни Європи: Польща (13,9%), Франція (12%), Великобританія (11,6%) і Німеччина (10,8%). У структурі виробництва перше місце займає курятина (80%), друге – індичатина (15%), третє – качине м'ясо (3,6%). При цьому індичатиною переважно займаються в Німеччині, Іспанії, Нідерландах і Франції, на які припадає 93% ринку ЄС. Загальні обсяги виробництва становлять 2 млн тонн на рік.

Що стосується внутрішнього споживання м'яса населенням країн Євросоюзу, то за оцінками, починаючи з 2018 року воно матиме тенденцію до несуттєвого (у межах 1%) зниження. Однак, у 2030 році показник середньодушового споживання м'яса європейцями буде на високому рівні та складе 85,3 кг на особу у забійній вазі (рис.1).

Рис. 1. Прогноз споживання м'яса в країнах ЄС на одну особу на рік у забійній вазі, кг

Джерело: сайт Єврокомісії

Скорочення споживання насамперед відбуватиметься внаслідок проблем зі здоров'ям та старінням населення ЄС, а також зміною підходів до формування раціону молодим поколінням європейців (вегетаріанство, здорове харчування тощо).

Необхідно звернути увагу на те, що очікується зниження споживання свинини та яловичини, а споживання м'яса птиці, баранини, навпаки, зростатиме.

У структурі споживання в найближчі десятиліття, як і сьогодні, першість зберігатиметься за свининою (майже 48%), далі – м'ясо птиці (32%), яловичина

(18%) та інші види (2%) (рис. 2). За прогнозами європейських експертів, упродовж 2017–2030 років цінові тенденції на світовому та європейському ринках м'яса виглядатимуть таким чином:

- яловичина: ціни ЄС – зниження на 1%; світова ціна – зниження на 19%;
- свинина: ціни ЄС – зниження на 5%; світова ціна – зниження на 4%;
- м'ясо птиці: ціни ЄС – зниження на 4%; світова ціна – ріст на 15%.

Рис. 2. Прогноз зміни цін на основні види м'яса в країнах ЄС та світі

Джерело: сайт Єврокомісії

Пропозиція яловичини у ЄС тісно пов'язана з розміром європейського молочного стада у зв'язку з урахуванням тієї кількості телят, що не збереглися для заміни молочних корів, а також тієї кількості корів, що вийшли з молочного виробництва. Обидві причини мають важливий вплив на пропозицію яловичини у ЄС. Таким чином, політика ЄС у молочній галузі також частково впливає на європейські ринки яловичини.

Висновки

За прогнозами ФАО, попит на м'ясо і м'ясну продукцію найближчими роками зросте. Тому перед виробниками країн ЄС стоятимуть нові виклики: вони повинні будуть виробляти більше продукції в умовах

лімітованих ресурсів, більше піклуватися про тварин, поліпшувати умови їхнього утримання, при цьому мінімізувати негативний вплив виробництва на навколишнє середовище. Все це відбуватиметься на тлі зростаючої конкуренції серед товаровиробників м'ясної продукції у світі.

References

- Khess, S., Vohet, B., & Kuznetsova, A. (2009). Yevropeiski rynky miasa. realni mozhlyvosti dlia Ukrainy. Rezhym dostupu: https://www.apd-ukraine.de/images/AgPP_24_Ukr.pdf (in Ukrainian).
 Perspektyvy funktsionuvannia osnovnykh rynkiv ahrarnoi produktsii. Rezhym dostupu: <http://edclub.com.ua/analitika> (in Ukrainian).